

Welkom op de Loenermark!

Een natuurgebied van Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Routes

In het gebied zijn vier wandelroutes uitgezet:

- Rode IVN route, ruim 2 km. Deze route is hier niet beschreven. Een beschrijving van het IVN is bij de VVV Loenen te verkrijgen.
 - Blauwe route, bijna 6 km (1 t/m 3 en 10 t/m 12).
 - Zwarte route, ruim 8 km.
- Start bij de parkeerplaats bij de schaapskooi (10 en 3 t/m 9).
- Blauwe en zwarte route of lange route, ruim 11 km (1 t/m 12).

Voor de blauwe route en de lange route volgt u vanaf de parkeerplaats 'Het Dichte Gat' aan de Groenendaalseweg de blauwe palen.

Algemeen

Eén van onze mooiste terreinen is de Loenermark, een zeer afwisselend gebied waar het heerlijk wandelen is. Het naaldbos, de heide met zijn prachtige jeneverbesstruwelen en verschillende heidesoorten, de schaapskudde met Veluwe heideschappen en de oude stuifduinen vormen hier hoogtepunten. De heide is in het algemeen weinig vergrast en bloeit dan ook uitbundig in de zomer. De paars bloeiende heide en diepgroene jeneverbessen geven het landschap iets sprookjesachtigs.

De Loenermark is rijk aan grote zoogdieren. Het damhert komt er redelijk veel voor en de wandelaar kan met enig geluk ook edelherten, reeën, wilde zwijnen en vossen tegenkomen. Ook de das en de boommarter komen er voor. De vogelrijkdom in het gebied is eveneens groot. Alle inheemse spechtensoorten komen hier voor. Ook roofvogels als havik, buizerd, wespandief, sperwer en boomvalk broeden er, evenals de raaf. Voorkomende reptielen zijn de adder, ringslang, zandhagedis, levendbarende hagedis, hazelworm en de zeldzame gladde slang.

Geschiedenis

De Loenermark ligt op de Oost-Veluwe stuwwal en is in 1992 in erfpacht verkregen van de gemeente Apeldoorn. Zij beslaat 1156 hectare. Het terrein is geaccidenteerd, wat zijn oorsprong heeft in de vorming van dekzandheuvels en een in de stuwwal uitgesleten droogdal. Op de Loenermark zijn grafheuvels ontdekt van circa 4000 jaar oud, evenals sporen van ijzerwinning uit de middeleeuwen. Al heel lang is bos aanwezig in het gebied. Het Loenense Bos word al in de 10de eeuw genoemd. Het grootste deel van dit oorspronkelijke bos was hakhout en in gebruik bij de marke van Loenen. De rest van de Loenermark bestond uit heide.

1 Blauwe en rode bosbes

Het bos waar u direct aan het begin van de wandeling doorheen loopt, bestaat uit houtopstanden van naaldbomen als grote zilverspar, grove den, thuja, sitkaspar en douglasspar. Plaatselijk is er een ondergroei van blauwe en rode bosbes.

In de winter kun je de blauwe en rode bosbes goed van elkaar onderscheiden: de eerste soort heeft dan geen blaadjes, de tweede wel. In dit bos komen verschillende vogelsoorten voor, zoals fitis, fluiter en diverse mezensoorten.

2 Jeneverbes

Op de heide staan fraaie jeneverbesstruwelen. De jeneverbes behoort tot de cypresachtigen en is in ons land beschermd. Hij kan eeuwenoud worden. De bes van de plant wordt gebruikt bij het maken van jenever, vandaar de naam van de drank. Daarnaast worden de vruchten ook wel gebruikt in badolie en gedroogd als specerij, bijvoorbeeld als smaakmaker in zuurkool.

3 Heidesoorten

Op de heide groeien twee heidesoorten: dopheide en struikheide. Dopheide groeit bij voorkeur op lager gelegen, vochtige plaatsen, terwijl struikheide hogere, drogere plaatsen preferereert. Door actief beheer in de vorm van plaggen en begrazing door heideschappen en heidekoeien wordt vergrassing van de heide tegengegaan. Bovendien zorgen deze dieren voor meer structuur en natuurlijke variatie in het gebied. In het voorjaar en de zomer zingen overall boom- en veldleuweriken, geelgorsen, roodborstapuiten, boompiepers en gekraagde roodstaarten. Ook raven leven op de Loenermark. Een wat minder frequente bezoeker is de kruisbek.

Als u de zwarte route loopt, slaat u bij punt 3 linksaf de heide op. Als u de lange wandeling wilt doen, volgt u na punt 3 de zwarte paaltjes. Als u alleen de blauwe route wilt wandelen volgt u nu de blauwe paaltjes naar de schaapskooi (punt 10).

4 Werkverschaffingsprojecten

Het zuidelijke deel van de Loenermark, waar de zwarte route nu doorheen voert, heeft eeuwenlang uit heidevelden met vliegdenen bestaan, omgeven door eikenhakhout. In 1932, tijdens de crisisjaren, werd de Loenermark aangekocht door de gemeente Apeldoorn die er werkverschaffingsprojecten uitvoerde. In het kader van deze projecten werd op de heidegronden zand en grind gewonnen en op grote schaal bos aangeplant. De te bebossen percelen werden diep omgespit en bemest met huisvuil uit de stad.

5 Vliegdenen en kraaiheide

De Loenermark ligt op de oostelijke stuwwal van de Veluwe. Deze stuwwal is ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien, circa 150.000 jaar geleden. Het dal waar u zich nu in bevindt, is het grootste droogdal van de Veluwe. Het is ontstaan in de laatste ijstijd door afschuiving van met waterverzadigde bovengrond over een stijf bevroren ondergrond. Hiervandaan heb je een prachtig vergezicht in de richting van de Imbosch.

De vliegdenen op de heide hier wordt zo genoemd omdat zijn vorm door de wind wordt bepaald. Het is een naam voor een specifieke groeivorm van de grove den. De vliegdenen krijgen hun bijzondere vorm doordat ze sterk zijn blootgesteld aan de wind en veel ruimte hebben. Naast dop- en struikheide treft je hier ook kraaiheide aan. Kraaiheide is een

arctische plantensoort die oorspronkelijk alleen in Scandinavië voorkwam, maar zich door het koudere klimaat tijdens de ijstijden ook in ons land kon vestigen. Na het terugtrekken van het landijs is de plant in ons land gebleven.

6 Ven

Het ven dat u nu rechts passeert is rijk aan amfibieën- en reptielensoorten als bruine kikker, heikikker, gewone pad, rugstreeppad, kleine watersalamander en ringslang. Ook komen hier diverse libellensoorten voor. Vogels en wild gebruiken het ven als drinkplaats.

7 Edelherten

Het deel van de Loenermark waar u zich nu bevindt wordt de Bronsthoek genoemd. Tijdens de bronsttijd (paartijd) van de edelherten, in september en oktober, verzamelen de dieren zich hier. Het gebrul van de herten is dan tot op grote afstand te horen.

8 Bosreservaat

De route voert nu via een oude holle weg door een prachtig deel van het bosreservaat. In dit gebied wordt al 50 jaar niet meer gekapt en heeft de natuur al die tijd ongestoord haar gang kunnen gaan.

Dode bomen worden niet geruimd. Dit is gunstig voor (korst)mossen en paddestoelen en voor holenbroeders als specht, boomkluver en boomkruiper. De das voelt zich hier ook thuis.

9 Stuifduinen

Even verderop passeer je een gebied met oude stuifduinen begroeid met eikenhakhout. Hier bevonden zich vroeger zandverstuivingen. Het stuifzand is tot rust gekomen en eerst vastgelegd door mossen en heide. Vervolgens is het begroeid met bos.

10 Schaapskooi

Op dit punt komen de zwarte en blauwe wandelroute weer samen.

Op deze weide bevindt zich de schaapskooi. Hier overnacht elke nacht een grote kudde Veluwe heideschapen, die overdag met de herder naar de heidevelden van de Loenermark trekt. Deze oude traditie is, na een onderbreking van een aantal jaren, in 1993 in ere hersteld. Vanaf circa 2008 wordt de heide mede begraast door een tiental heidekoeien. Sinds de MKZ-crisis in Nederland in 2001 richten wij onze aandacht vooral op oude huisdierrassen, zoals de heidekoe. Op de Loenermark zullen wij een aantal exemplaren van de Deense variant, het Jutlandras, uitzetten. Dit ras lijkt sprekend op de Hollandse koe, die op veel middeleeuwse schilderijen staat afgebeeld, maar thans uitgestorven is. De heidekoe begraast de eeuwenlang de arme heidevelden en droeg daarmee bij aan de grote biodiversiteit. Een ontwikkeling die we graag bevorderen. En misschien lukt het ons het oude Nederlandse ras terug te fokken.

11 Grove den

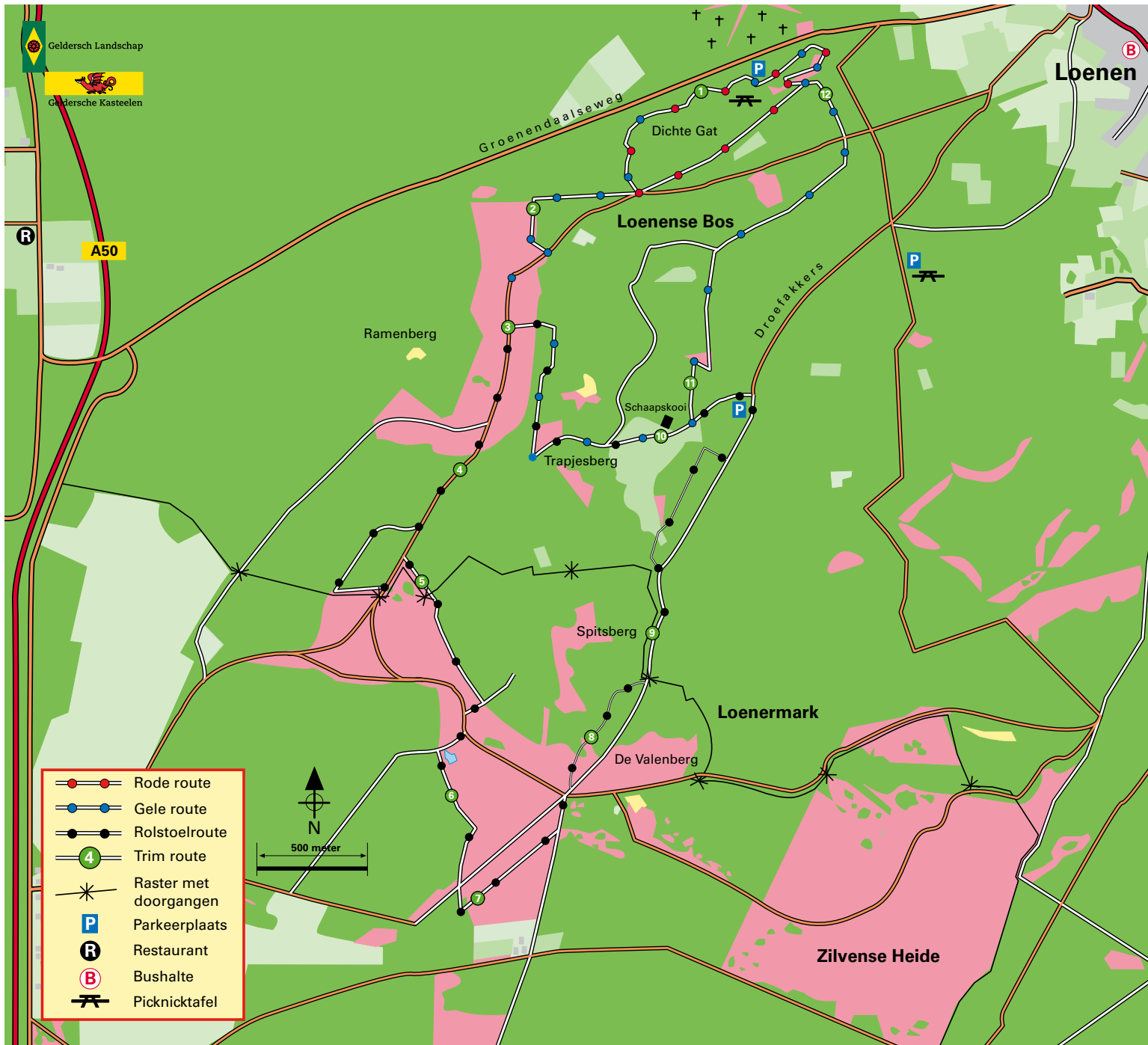
De wandeling loopt nu door een grove dennenbos. Deze naaldboom werd rond 1900 veel aangeplant. Het hout van deze boom werd gebruikt als stuthout in de Belgische en Limburgse mijnen omdat het begon te kraken als de mijn dreigde in te storten. Mijnwerkers konden zich daardoor dikwijls nog het vege lijf redden.

Wilde zwijnen wroeten dit gedeelte van het bos behoorlijk om. Voor het bos kan dit gunstig zijn omdat de dieren de mineraalrijke ondergrond vrijmaken voor de opslag van nieuwe bomen, zoals eik en berk. Hierdoor verandert het bos langzaam in een gemengd bos.

12 Amerikaanse eiken

Aan het einde van de wandeling komt u door een laan met Amerikaanse eiken. Ze zijn duidelijk te onderscheiden van de zomer- en wintereik door hun grote, puntige bladeren die in de herfst, bij vroege vorst, prachtig kleuren.

Honden

Aangelijnd toegestaan.

Toegankelijkheid

Het gebied is opengesteld op wegen en paden voor wandelaars van zonsopkomst tot zonsondergang.

De zwarte route is ongeschikt voor invaliden en kinderwagens.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

De bus (sneldienst) Arnhem - Apeldoorn nemen tot de halte Groenendaal aan de A50. Vanhier is het ruim 1,5 km lopen tot de Loenermark (punt 5 van de route).

U kunt ook uitstappen bij halte CR de Loenermark te Loenen. Je kunt vanaf hier ca. 3 km de de Droefakkers aflopen tot de Loenermark (punt 10 van de route).

Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij de OV Reis-informatie, tel. 0900-9292 of www.ov9292.nl.

Eigen vervoer, vanuit Loenen

Blauwe, rode en lange route: In Loenen houdt u richting Hoenderloo aan. Na 1,5 km ziet u de parkeerplaats 'Het Dichte Gat' aan je rechterhand.

Zwarte route: u rijdt het dorp Loenen in. Op de Eerbeekseweg neemt u de weg 'Droefakkers'. De parkeerplaats bevindt zich na 2,5 km aan u rechterhand.

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Postbus 7005

6801 HA Arnhem

Telefoon (026) 355 25 55 (kantooruren)

www.mooigelderland.nl